

ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА МАЛА МАТУРА ШКОЛСКА 2025/26. ГОДИНА

АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИКА БОШЊАЧКОГ НАРОДА

Јули, 2026. године

РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Експериментална мала матура – анализа резултата

АНАЛИЗА УЧЕНИЧКИХ ПОСТИГНУЋА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ЈЕЗИКА БОШЊАЧКОГ НАРОДА ОСТВАРЕНИХ НА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНОЈ МАЛОЈ МАТУРИ

Мр Силва Добраш, инспектор-просвјетни савјетник за вредновање квалитета васпитно-образовног рада

Садржај:

УВОД.....	4
Циљеви експерименталне мале матуре су:.....	4
Процедура експерименталне мале матуре предвиђа:.....	4
Задаци	5
Припрема за провођење експерименталне мале матуре.....	5
Организација, ток провођења и задаци за провјеру ученичких постигнућа у оквиру експерименталне мале матуре.....	6
<i>I РЕЗУЛТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛНЕ МАЛЕ МАТУРЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА.</i>	<i>9</i>
Резултати из наставног предмета Српски језик (188 школа)	9
<i>II РЕЗУЛТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛНЕ МАЛЕ МАТУРЕ ИЗ ЈЕЗИКА БОШЊАЧКОГ НАРОДА</i>	<i>22</i>
ЗАКЉУЧЦИ	25
ПРЕПОРУКЕ.....	26

Експериментална мала матура – анализа резултата

УВОД

Републички педагошки завод је у складу са својим надлежностима и пословима дефинисаним Годишњим програмом рада у школској 2025/26. години, те у складу са стратешким циљем који подразумијева подизање и унапређивање квалитета предшколског и основног васпитања и образовања, припремио и организовао експерименталну малу матуру из српског језика и језика бошњачког народа у 9. разреду.

Експерименталном малом матуrom обухваћене су све основне школе, и то провјери из српског језика приступило је 8676 ученика из 188 школа, односно 98.42% ученика из узорка, а одсуствовало је 139 (1.58%) ученика, док је из узорка школа чији ученици изучавају језик бошњачког народа експерименталној малој матури приступило 169 ученика, у процентима 98.83%.

Експериментална мала матура је проведена **13. маја 2026. године** из наставних предмета Српски језик и Језик бошњачког народа у складу са Стручним упутством, те посебним упутствима која третирају ову процедуру. Школе су резултате користиле за властите потребе анализирајући не само процедуру него и показано знање ученика.

Циљеви експерименталне мале матуре су:

- Утврђивање степена остварености исхода учења дефинисаних наставним планом и програмом из наведених предмета
- Навикавање ученика на рјешавање низа задатака објективног типа, поштовање правила и процедуре
- Утврђивање способности ученика за рјешавање одређених типова задатака
- Повећање објективности вредновања постигнућа ученика
- Овладавање процесима и процедурама провођења мале матуре у свим школама у Републици Српској

Процедура експерименталне мале матуре предвиђа:

- Да ученици рјешавају задатке у школи у којој завршавају девети разред
- Да су тестатори наставници који раде у школи у којој се врши вредновање
- Да су чланови комисија за исправљање и бодовање ученичких постигнућа наставници из других школа
- Да се овлада процесом супервизије (супервизори тестатора и супервизори комисија за исправљање и бодовање ученичких радова)
- Да се радови ученика исправљају и бодују комисијски у центрима за бодовање
- Да сви ученици рјешавају задатке у исто вријеме у истој просторији
- Ученици рјешавају низове од 20 задатака објективног типа који провјеравају оствареност исхода предвиђених наставним програмом, а који су подијељени у три нивоа сложености;
- основни, средњи и напредни

Експериментална мала матура – анализа резултата

Задаци

Реализација експерименталне мале матуре подразумејувала је сљедеће задатке:

1. Израду Плана активности за провођење експерименталне мале матуре
2. Припрема збирки задатака из српског језика и језика бошњачког народа
3. Допуна Стручног упутства за провођење процедуре којим се дефинишу права и обавезе свих учесника у процесу експерименталне мале матуре
4. Допуна посебних упутстава за све учеснике процеса
5. Дефинисање узорка школа које ће бити обухваћене процедуром
6. Именовање комисија (Републичке и регионалних)
7. Припрема азбучних спискова ученика који приступају експерименталној малој матури
8. Припрема спискова наставника тестатора и наставника супервизора тестатора
9. Именовање супервизора тестатора
10. Припрема спискова супервизора комисија и спискова наставника који ће вршити прегледање и бодовање ученичких радова и
11. Одређивање центара за бодовање
12. Обука директора и педагога школа које су обухваћене процедуром
13. Припрема спецификације задатака која подразумејева равномјерну расподелу задатака по нивоима и предметним подручјима
14. Креирање модела НЗОТ-а са рјешењима и табеле за унос резултата
15. Штампање НЗОТ-а и осталих материјала
16. Провођење процедуре експерименталне мале матуре
17. Прикупљање и обрада података
18. Анализа резултата
19. Закључци и препоруке

Припрема за провођење експерименталне мале матуре

Припреме за реализацију послова који се односе на провођење експерименталне мале матуре из наставног предмета Српски језик и Језик бошњачког народа подразумејувале су формирање Републичке комисије (7 чланова), те 7 регионалних комисија (укупно 32 члана) у чијем саставу су били инспектори-просвјетни савјетници и директори школа, најчешће предсједници регионалних Актива директора. Комисијска припрема низова задатака објективног типа подразумејувала је рад двије комисије у чијем саставу су дјеловали сви савјетници који раде у Републичком педагошком заводу, а који су по вокацији професори српског језика, те наставници језика бошњачког народа који су радили на приједлогу задатака за збирку.

Комисије су радиле на дефинисању спецификације задатака, а потом су приступиле избору задатака према утврђеној спецификацији. Овдје је важно напоменути да је за разлику од претходних година овогодишњи низ задатака садржио задатке који нису објављени у збирци.

Комисије за бодовање ученичких радова			
Регија	Српски језик и језик бошњачког народа		Број супервизора комисија
	Број комисија	Број чланова комисија	
Бања Лука 1	19	57	9
Бања Лука 2	9	27	6
Приједор 1	9	27	4
Приједор 2	14	42	7
Добој	17	51	9
Семберија	10	30	5
Бирач	8	24	3
Сарајевско-романијска	9	27	6
Херцеговина	6	18	2
УКУПНО	101	303	51

Из наведеног табеларног прегледа се види да је на провођењу експерименталне мале матуре из наставног предмета Српски језик у **188** основних школа на подручју Републике Српске било ангажовано **303** наставника српског језика и језика бошњачког народа који су били чланови **101** комисије за исправљање и бодовање, те **51** наставник који су били супервизори комисија за исправљање и бодовање ученичких радова.

Прегледање и бодовање ученичких радова обављено у **48** центара за прегледање и бодовање ученичких радова.

Организација, ток провођења и задаци за провјеру ученичких постигнућа у оквиру експерименталне мале матуре

Изради низова задатака објективног типа из наставних предмета Српски језик и Језик бошњачког народа ученици школа које су обухваћене овом процедуром приступили су **13. маја 2026. године у 10.00 часова**.

Дан раније регионалне комисије су школама доставиле све упутствима предвиђене материјале (распоређи комисија за бодовање ученичких радова, распоређи супервизора и центара за исправљање и бодовање ученичких радова), а предсједници школских комисија или овлашћена лица су материјале са низовима задатака објективног типа преузели благовремено на дан израде задатака. Процедура мале матуре је почела на вријеме и завршила се у складу са предвиђеним роком.

Републичка комисија, регионалне и школске комисије, комисије за бодовање ученичких радова, тестатори, супервизори комисија за бодовање ученичких радова и супервизори тестатора на вријеме су стигли на своја радна мјеста тог дана и благовремено су обавили предвиђене послове.

За провјеру из наставног предмета Српски језик у оквиру експерименталне мале матуре сачињен је низ задатака објективног типа подијељен на три нивоа сложености (задаци основног, средњег и задаци напредног нивоа) уз напомену да је укупан број од 20 задатака нов и до тада непознат.

Слиједи структура одабраног низа задатака из српског језика по нивоима сложености.

Табела 2

Структура задатака из српског језика		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
7	9	4

Из горе наведене структуре јасно је да се комисија за израду и конструкцију задатака држала препорука које су усвојене током обука проведених у сарадњи са Заводом за вредновање квалитета образовања и васпитања Републике Србије са намјером да се успостави равнотежа при избору задатака основног и средњег нивоа, дајући благу предност задацима средњег нивоа сложености. Од ученика се очекивало да рјешавају задатке вишеструког избора и кратког одговора и затвореног типа и то седам (7) основног, девет (9) средњег и четири (4) напредног нивоа сложености. Низ задатака објективног типа садржао је двадесет (20) задатака и први пут су ученици завршног разреда имали прилику да рјешавају један задатак отвореног типа.

Табела која слиједи прецизније појашњава структуру задатака кад је ријеч о нивоима сложености.

Табела 3

Ниво сложености	Број задатка
Основни ниво	5, 6, 10,11,16,17,18
Средњи ниво	1,2,3,4,9,12,13,14,15
Напредни ниво	7,8,19, 20

Табела 3 приказује нивое сложености одређених задатака у низу задатака објективног типа којим су провјеравани нивои усвојености исхода знања предвиђених наставним програмом предмета Српски језик.

Табела 4

Подручје	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Граматика	5,6	4,9	7,8
Правопис	10,11	12,13	/
Књижевност	16,17,18	14,15	19, 20
Полазни текст	/	1,2,3	/

У Табели 4 приказана је детаљна спецификација задатака из српског језика у којој је очита подјела задатака на подручја и нивое сложености, те број задатка у самом низу који су ученици рјешавали.

Када је ријеч о структури низа задатака из језика бошњачког народа комисија за конструкцију задатака у чијем саставу су били наставници овог предмета је утврдила да она изгледа како је приказано у Табели 5. Од ученика се очекивало да рјешавају задатке вишеструког избора и кратког одговора и затвореног типа задатака и то седам (7) задатака основног, девет (9) средњег и четири (4) напредног нивоа.

Експериментална мала матура – анализа резултата

Табела 5

Структура задатака из језика бошњачког народа		
Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
7	9	4

У Табели 6 приказана је прецизнија структура низа задатака језика бошњачког народа која интерпретира податке о заступљености појединих подручја предмета Језик бошњачког народа са одговарајућим бројем задатака.

Табела 6

Подручје	Број задатака
Граматика	6
Књижевност	7
Правопис	4
Задаци са полазним текстом	3

У Табели 6 можемо уочити да је уравнотежена подјела задатака из датих подручја у наставном програму предмета Језик бошњачког народа од шестог до деветог разреда.

I РЕЗУЛТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛНЕ МАЛЕ МАТУРЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Укупни резултати постигнути наведеној експерименталној малој матури из наставних предмета Српски језик и Језик бошњачког народа биће изражени по нивоима успјешности који су дефинисани на следећи начин:

0 – 44%	не задовољава
45 – 54%	низак ниво
55 – 74%	средњи ниво
75 – 100%	висок ниво постигнућа

Овим нивоима се описују захтјеви различите тежине и обима знања од једноставних ка сложеним.

Након објављивања коначних резултата експерименталне мале матуре у школама, резултати су обрађени у оквиру регионалних комисија за провођење експерименталне мале матуре и достављени Републичкој комисији која је извршила одговарајућу анализу како је у наставку и представљено.

Резултати из наставног предмета Српски језик (188 школа)

Табела 7

Ранг	Регија	Број ученика			Присуство ученика %		Укупно бодова	%
		У	П	О	П	О		
1.	Херцеговина	605	596	9	98.51	1.49	8072	67.72
2.	Бања Лука	2347	2319	37	98.81	1.58	28857	62.22
3.	Приједор	129	127	2	98.64	1.31	23131	61.36
4.	Семберија	963	942	21	97.82	2.18	11224	59.58
5.	Сарајевско-романијска	847	826	21	97.52	2.48	9491	57.45
6.	Бирач	579	571	13	98.62	2.25	6363	55.72
7.	Добој	1458	1437	21	98.56	1.44	15536	54.06
РЕПУБЛИКА СРПСКА		8710	8576	147	98.46	1.69	102674	59.86

У Табели 7 приказани су резултати из наставног предмета Српски језик који су остварени на експерименталној малој матури ученика из **188** основних школа у Републици Српској. Укупан

Експериментална мала матура – анализа резултата

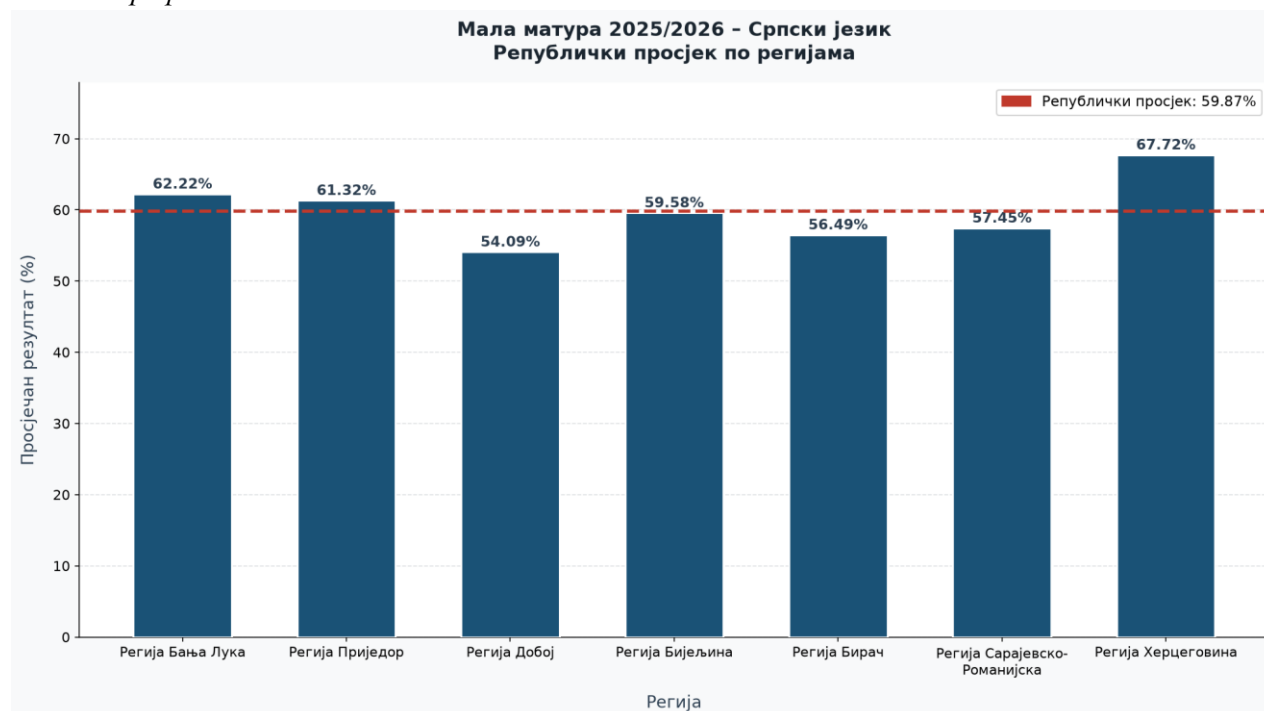
проценат ријешености задатака је **59.86%** што припада **средњем нивоу постигнућа**. Остварен је средњи ниво постигнућа и овогодишњи резултат представља нешто бољи резултат од прошлогодишњег. Дистрибуција резултата по регијама показује да су ученици из регије Херцеговина најуспјешнији са средњим нивоом постигнућа од **67.22%**, док су ученици добојске регије показали најлошији резултат са ниским нивоом постигнућа од **54.06%**.

Када је ријеч о оствареним постигнућима из наставног предмета Српски језик на подручју појединих регија онда се констатује да су изнад републичког просјека показали успјех ученици на регијама Херцеговина (**средњи ниво постигнућа**), Бања Лука (**средњи ниво постигнућа**) и **Приједор**, а ученици осталих регија су показали средњи ниво постигнућа али испод републичког просјека (регија Семберија, Бирач, Сарајевско-романијска) док су ученици регије Добој показали низак ниво постигнућа.

Из представљених података видимо да су ученици регије Херцеговина показали највиши ниво постигнућа (67.22% ријешеност задатака) и тај ниво припада средњем нивоу постигнућа, док су ученици добојске регије показали најнижи ниво постигнућа од свих ученика који су били обухваћени овом процедуром (54.06% - низак ниво).

Графикон који слиједи илустративно показује укупан проценат освојених бодова који је остварен у појединим регијама.

Графикон 1

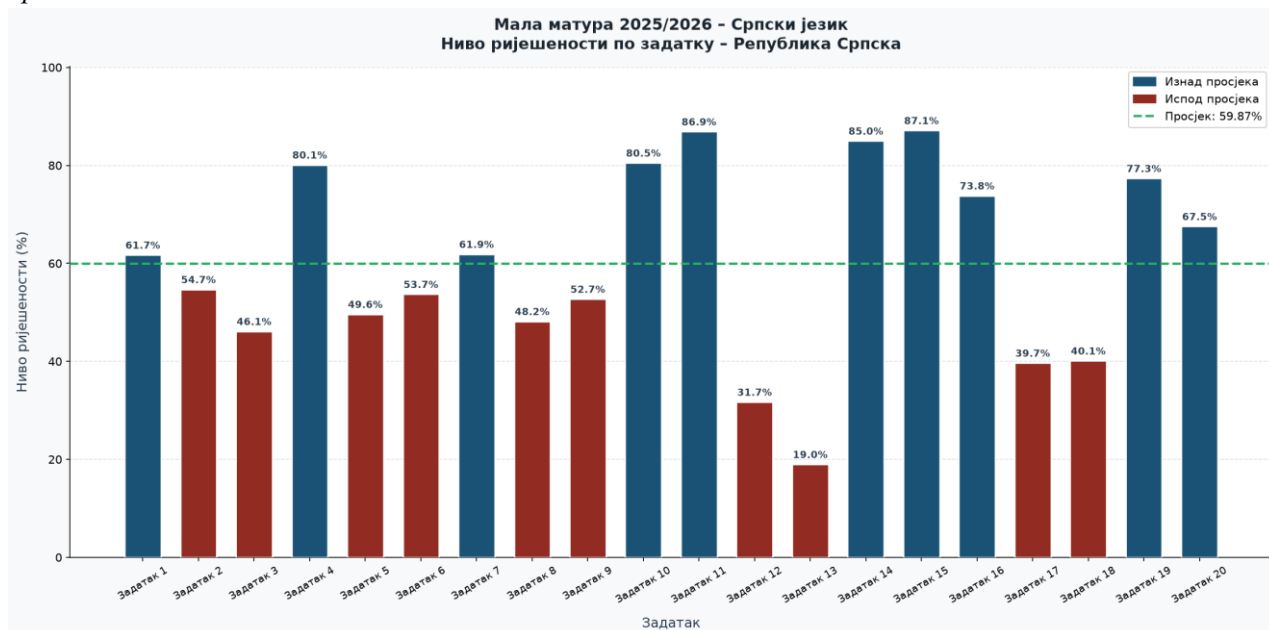
Табела 10 приказује проценат ријешености свих задатака из српског језика из које је видљиво да је са процентом **86.88%** најбоље ријешен **11. задатак**, задатак из правописа основног нивоа, док је **13. задатак** са процентом ријешености **18.99%** најлошије ријешен задатак, који је средњег нивоа из правописа и тражио је од ученика да досљедно примјењују правила писања великог слова.

Табела 10

Задатак	Ријешеност (%)	Ниво рјешености
1.	61.72%	Изнад просјека
2.	54.68%	Испод просјека
3.	46.13%	Испод просјека
4.	80.11%	Изнад просјека
5.	49.62%	Испод просјека
6.	53.70%	Испод просјека
7.	61.88%	Изнад просјека
8.	48.17%	Испод просјека
9.	52.72%	Испод просјека
10.	80.50%	Изнад просјека
11.	86.88%	Изнад просјека
12.	31.71%	Испод просјека
13.	18.99%	Испод просјека
14.	84.99%	Изнад просјека
15.	87.13%	Изнад просјека
16.	73.81%	Изнад просјека
17.	39.67%	Испод просјека
18.	40.12%	Испод просјека
19.	77.35%	Изнад просјека
20.	67.55%	Изнад просјека

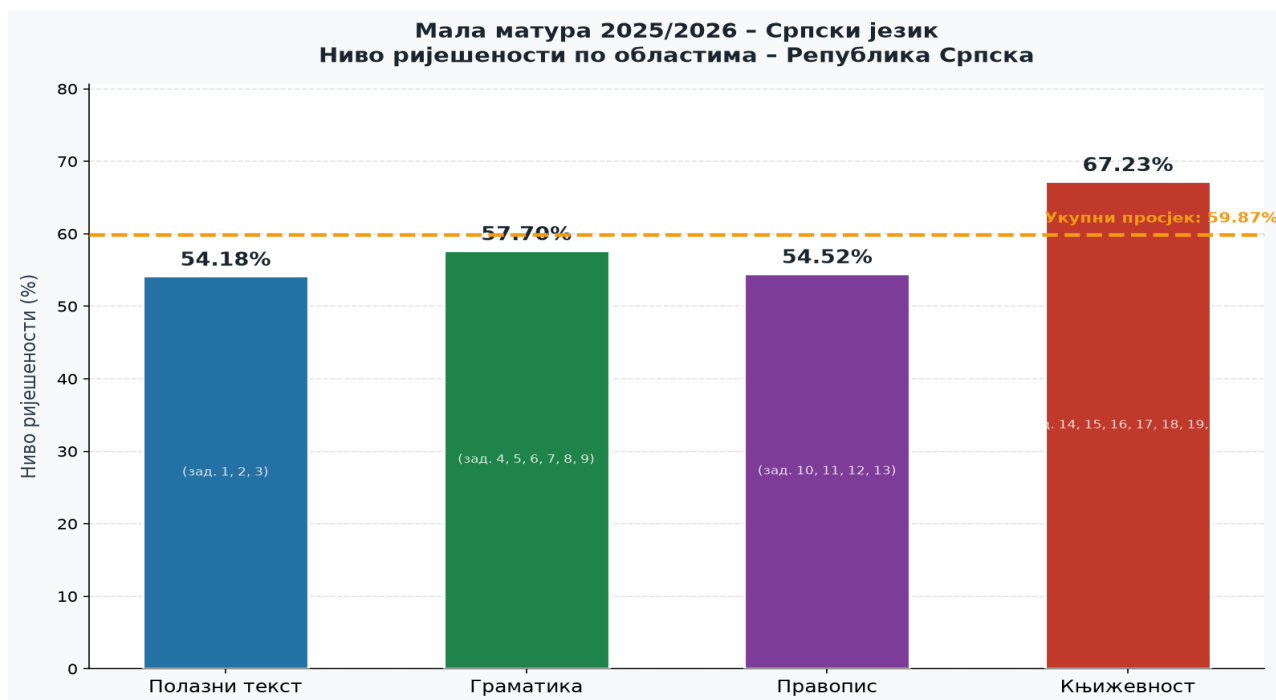
У Табели 10 уочавамо велику разлику у проценту ријешености задатака који се односе на полазни текст у односу на задатке који су основног и средњег нивоа тежине, а припадају наставном подручју књижевност и ти задаци провјеравају исходе учења истог подручја и представљају провјеру исхода које предвиђа наставни програм предмета Српски језик.

Графикон 2

Графикон 2 приказује проценте ријешености низа задатака објективног типа из српског језика (20 задатака).

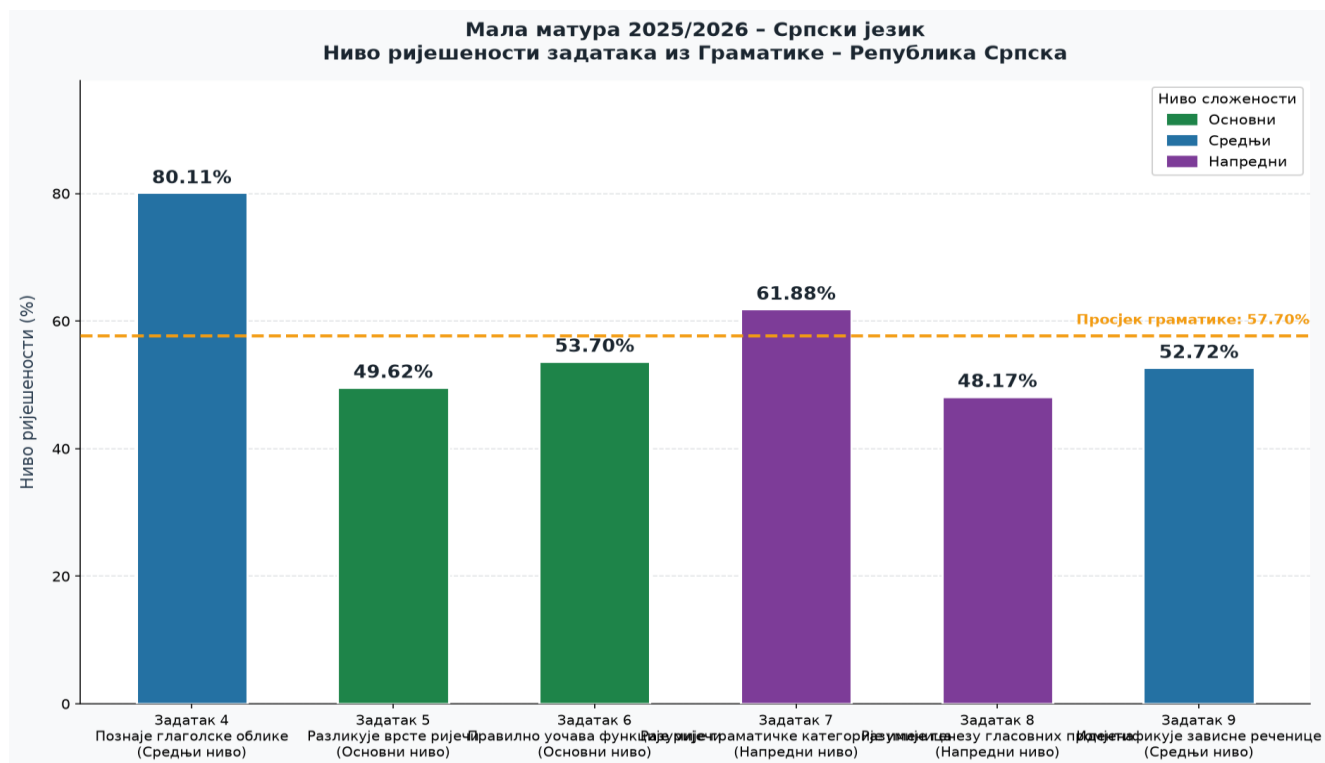
Графикон 3

Графикон 3 представља проценте ријешености задатака према предметним подручјима која дефинише наставни програм предмета Српски језик, те проценат ријешености три задатка на основу полазног текста. Уочава се проценат ријешености 54.18% за задатке који се односе на полазни текст, док су са процентом 57.70% ријешени задаци из граматике (6 задатака), те задаци из књижевности са процентом 67.23%. Ако се узме у обзир број часова предвиђен наставним планом и програмом за српски језик онда се уочава да је ниво ријешености 54.52% за задатке из правописа још увијек низак ниво постигнућа којим се не може бити задовољан.

Тип задатака који се односе на полазни текст су познати ученицима и провјеравани су исходи који су најчешће заступљени у програму српског језика, те показаним нивоом не можемо бити задовољни.

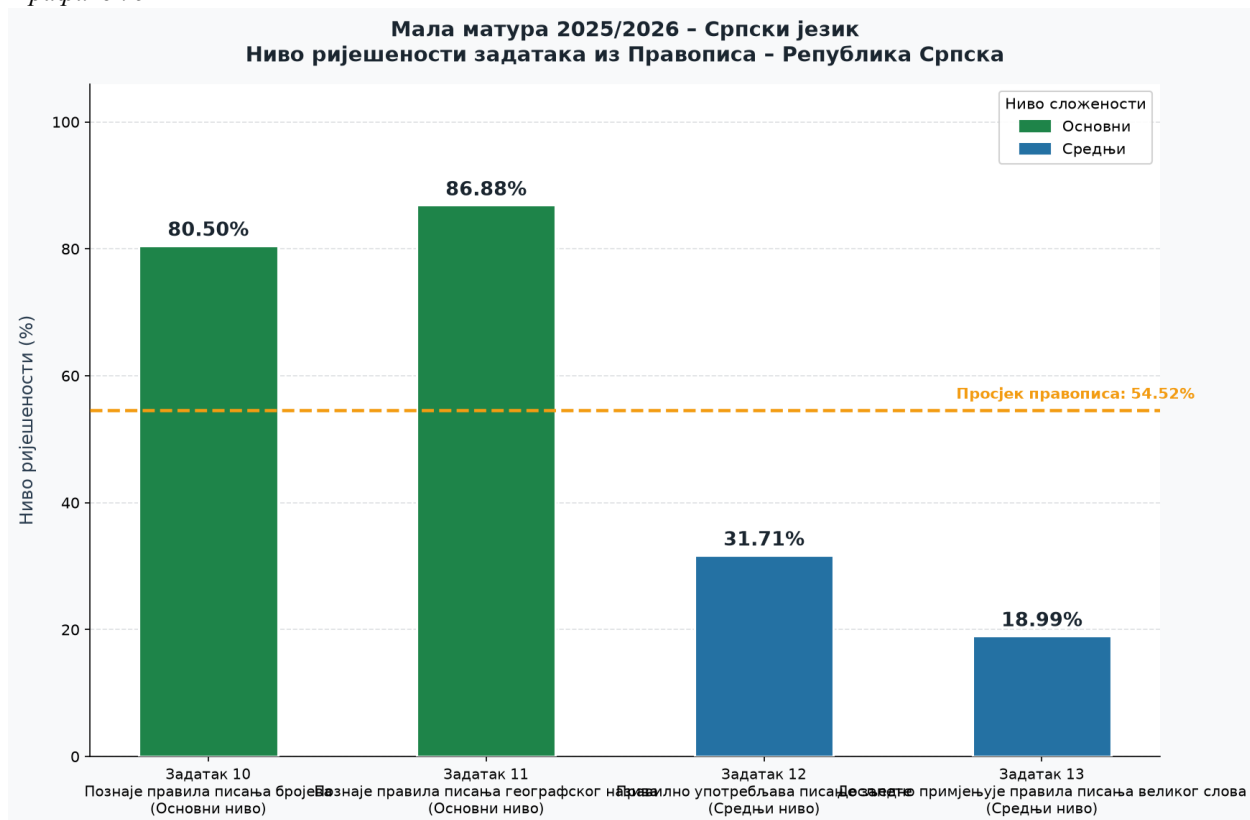
Графикон 4

Табела 11

Задатак	Исход учења	Ниво	Ријешеност (%)
4.	Познаје глаголске облике	Средњи	80.11%
5.	Разликује врсте ријечи	Основни	49.62%
6.	Правилно уочава функције ријечи	Основни	53.70%
7.	Разумије граматичке категорије именица	Напредни	61.88%
8.	Разумије генезу гласовних промјена	Напредни	48.17%
9.	Идентификује зависне реченице	Средњи	52.72%

Графикон 4 и Табела 11 приказују проценте ријешености шест задатака из **граматике** који су били у низу задатака објективног типа којим је провјеравано постигнуће ученика на експерименталној малој матури у школској 2025/26. години. Кад је ријеч о овим задацима онда морамо запазити одређене нелогичности у проценту постигнућа које недвосмислено упућују на чињеницу да се не ради о непознавању материје него о типу задатка који се рјешава. Ученици са вишим процентом ријешености рјешавали су задатке вишеструког избора као задатке који су затвореног типа код којих је само један одговор тачан, а најбоље ријешен задатак број 4 тражио је од ученика да препознају глаголски облик (морфологија).

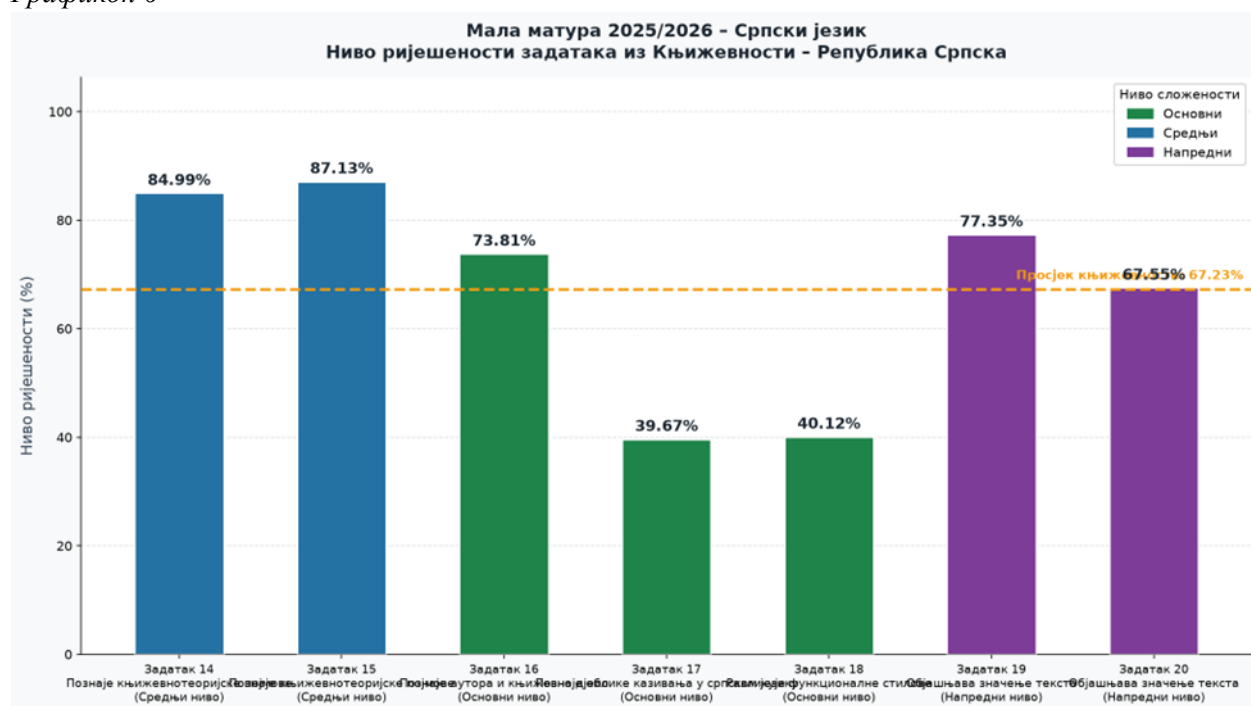

Табела 12

Задатак	Исход учења	Ниво	Ријешеност (%)
10.	Познаје правила писања бројева	Основни	80.50%
11.	Познаје правила писања географског назива	Основни	86.88%
12.	Правилно употребљава писање запете	Средњи	31.71%
13.	Доследно примјењује правила писања великог слова	Средњи	18.99%

Графикон 5 и Табела 12 приказује проценте ријешености четири задатка из **правописа** који су били у низу задатака објективног типа којим је провјеравано постигнуће ученика на експерименталној малој матури у школској 2025/26. години. Задатак са највишим процентом ријешености је задатак број 11 који провјерава знање писања географских појмова, те проценат 86.88% представља висок ниво постигнућа. Задаци 10 и 11 су задаци основног нивоа тежине и са процентом ријешености 80.50% (10. задатак) и 86.88% (11. задатак) имају висок ниво ријешености. Дакле, два задатка предметног подручја правопис ријешена су вишим процентом ријешености од републичког просјека. Задаци 12 и 13 су ријешени значајно нижим процентом ријешености од републичког просјека.

Графикон 6

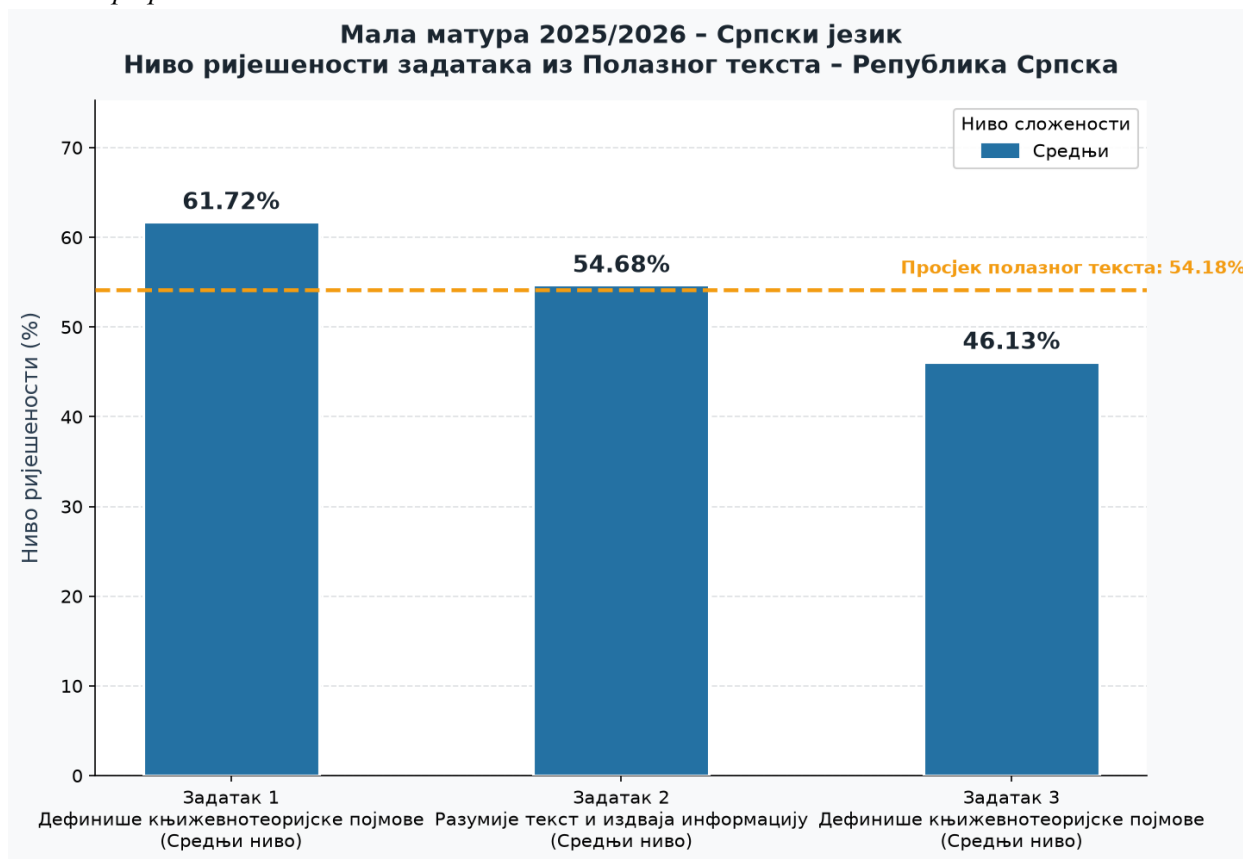

Табела 13

Задатак	Исход учења	Ниво	Ријешеност (%)
14.	Познаје књижевнотеоријске појмове	Средњи	84.99%
15.	Познаје књижевнотеоријске појмове	Средњи	87.13%
16.	Познаје аутора и књижевно дјело	Основни	73.81%
17.	Познаје облике казивања у српском језику	Основни	39.67%
18.	Разликује функционалне стилове	Основни	40.12%
19.	Објашњава значење текста	Напредни	77.35%
20.	Објашњава значење текста	Напредни	67.55%

Графикон 6 и Табела 13 приказују проценте ријешености седам задатака из **књижевности** који су били у низу задатака објективног типа којим је провјеравано постигнуће ученика на експерименталној малој матури у школској 2025/26. години. Задатак број 15 који провјерава познавање књижевнотеоријских појмова има највиши проценат ријешености 87.13% и то је задатак средњег нивоа сложености. Најлошије ријешен задатак из књижевности био је задатак број 17 са процентом ријешености 39.67% и овај задатак по нивоу ријешености припада нивоу не задовољава, а задатак је од ученика тражио да препознају облике казивања. Ако узмемо у обзир да се о облицима казивања говори кроз скоро све разреде основне школе, онда приказаним нивоом не можемо бити задовољни.

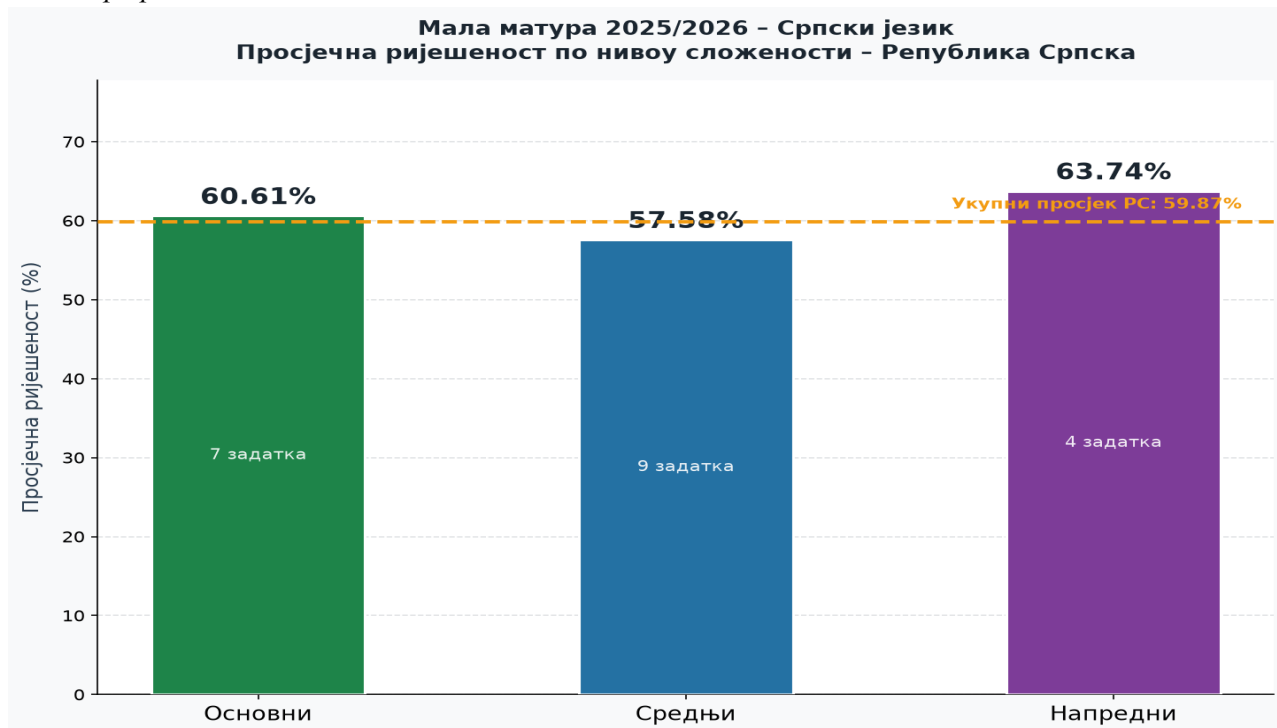
Графикон 7

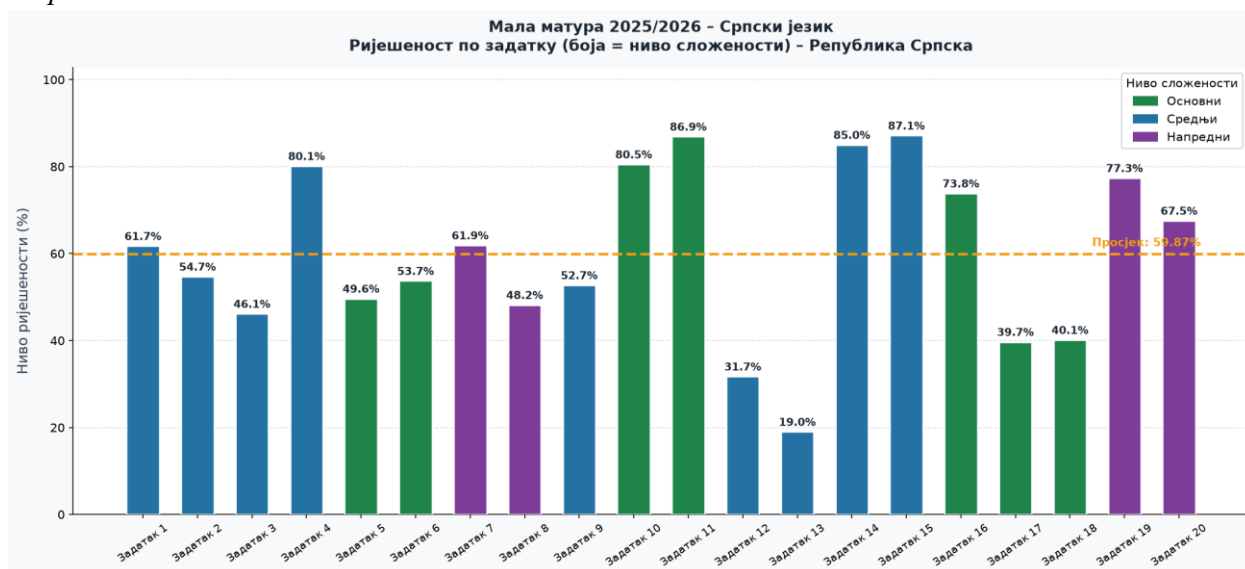
Табела 13

Задатак	Исход учења	Ниво	Ријешеност (%)
1.	Дефинише књижевнотеоријске појмове	Средњи	61.72%
2.	Разумије текст и издваја информацију	Средњи	54.68%
3.	Дефинише књижевнотеоријске појмове	Средњи	46.13%

Графикон 7 и Табела 13 приказују проценте ријешености три задатка који се односе на полазни текст пјесма *Молитва* Милутина Бојића, а који су били у низу задатака објективног типа којим је провјеравано постигнуће ученика на експерименталној малој матури у школској 2025/26. години. Из предочених резултата може се уочити дјелимична уједначеност, те највећи проценат ријешености првог задатка 61.72% као задатка средњег нивоа, као и другог (54.68%), док је трећи задатак ријешен неочекивано нижим процентом 46.13% иако се од ученика тражило да препознају врсту строфе и риме у полазном тексту. Задаци који су се односили на полазни текст провјеравају исходе учења који се односе на познавање књижевних родова, уочавање мотива, те познавање врсте строфе и риме.

Графикон 9

Табела 14

Ниво сложености	Задаци	Број задатака	Просјечна ријешеност (%)
Основни	5, 6, 10, 11, 16, 17, 18	7	60.61%
Средњи	1, 2, 3, 4, 9, 12, 13, 14, 15	9	57.58%
Напредни	7, 8, 19, 20	4	63.74%

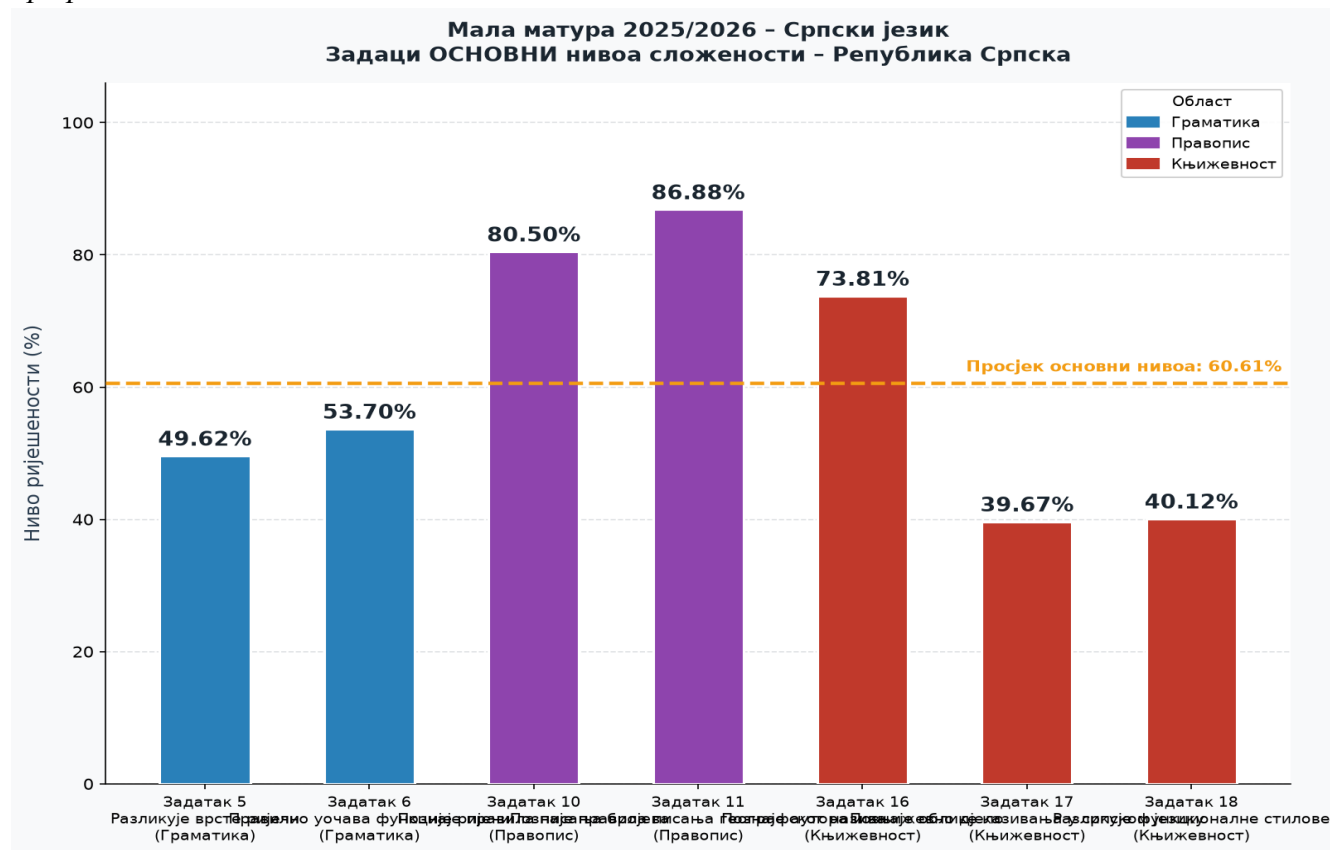
Графикони 8 и 9 и Табела 14 приказују проценте ријешености задатака по нивоима који су задани унапријед утврђеном спецификацијом задатака, а који су били у низу задатака објективног типа којим је провјеравано постигнуће ученика на експерименталној малој матури у школској 2025/26. години.

Експериментална мала матура – анализа резултата

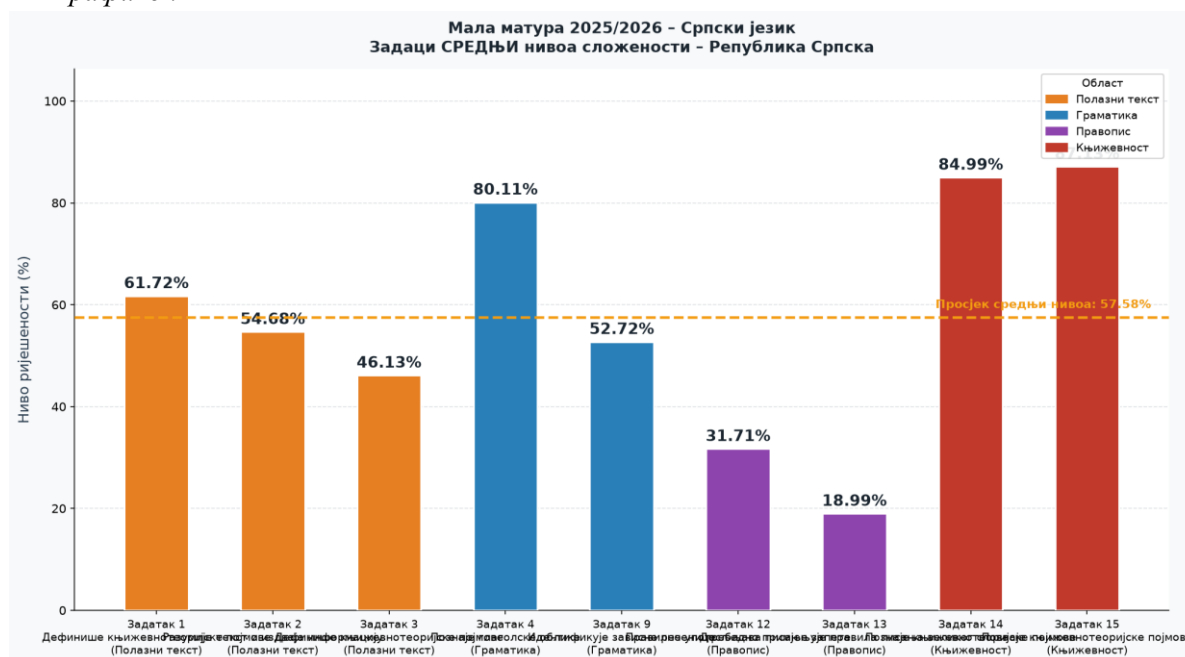
Уочава се нешто виши проценат ријешености задатака напредног нивоа 63.74% у односу на задатке основног 60.61%, док се статистичком анализом утврђује средњи ниво ријешености 57.58% за задатке који су спецификацијом одређени као задаци средњег нивоа. Намеће се закључак да су ученици боље одговарали на задатке напредног нивоа.

Графикон 10

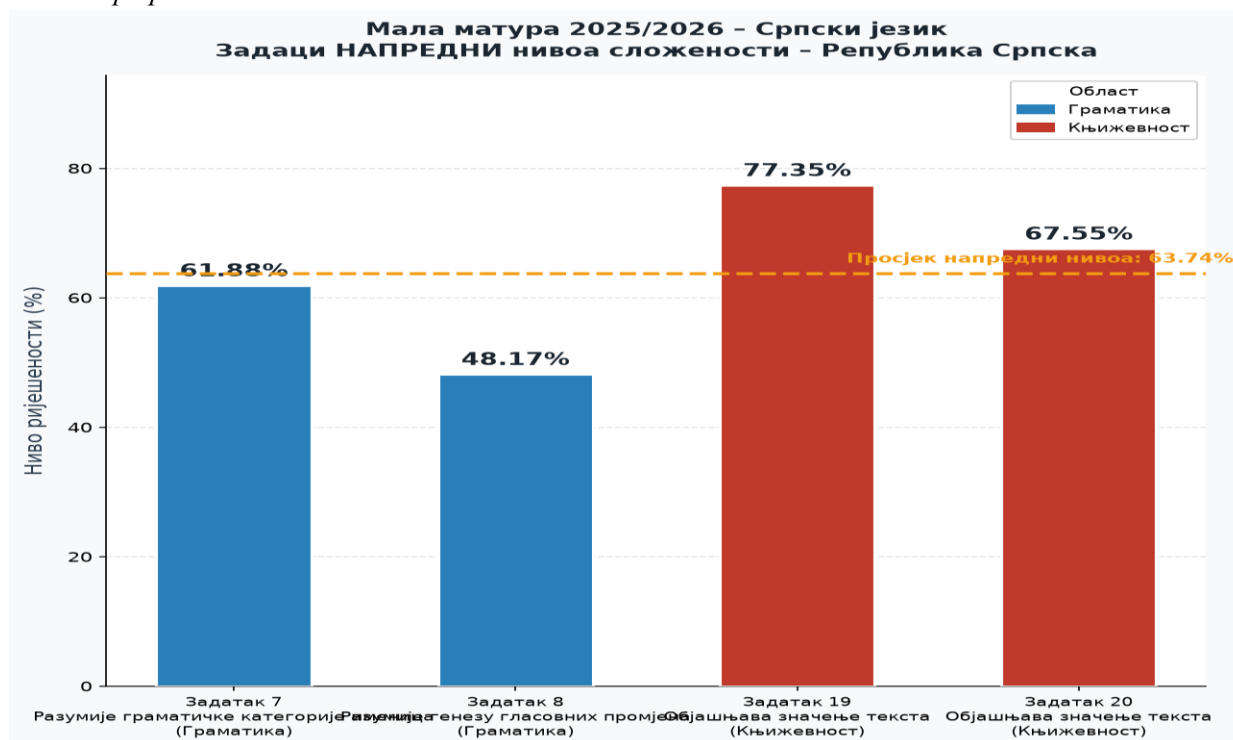

Када посматрамо задатке основног нивоа (два из правописа, два задатка из граматике и три из књижевности) онда се у *Графикону 10* може уочити велика разлика у проценту ријешености. Задаци 10, 11 и 16 су ријешени високим нивоом постигнућа и то задатак 11 са укупно највишим процентом ријешености од 86.88%, а потом и десети задатак са укупним процентом 80.50%. Задатак 6 са процентом 53.70% показује низак ниво ријешености, и изненађујуће ниско постигнуће ученици су показали на задацима 17 (39.67%) и 19 (40.12%) и кад се узме у обзир да су провјеравана основна знања из књижевности не можемо бити задовољни исказаним постигнућем ученика.

Графикон 11

Графикон 11 приказује проценте ријешености девет задатака средњег нивоа тежине који су били у низу задатака објективног типа којим је провјеравано постигнуће ученика на експерименталној малој матури у школској 2025/26. години. Задатак број 15 којим је провјераван исход учења из књижевности (ученик познаје књижевнотеоријске појмове) има највећи проценат ријешености 87.10%, као и задатак број 14 којим је провјеравано знање из књижевности. Анализом се утврђује изненађујуће лоше постигнуће код задатка 13 (18.99%) којим је провјеравано знање из правописа који је и истовремено најлошије ријешен задатак у овогодишњем низу задатака објективног типа.

Графикон 11 приказује проценте ријешености задатака напредног нивоа тежине који су задани унапријед утврђеном спецификацијом задатака, а који су били у низу задатака објективног типа којим је провјеравано постигнуће ученика на експерименталној малој матури у школској 2025/26. години. Из приказаног уочава се проценат ријешености нижи од републичког просјека у задатку 8. Остали задаци су ријешени вишим процентом ријешености од републичког просјека, те је као најбоље ријешен задатак број 19 са процентом ријешености 77.35% (задатак из књижевности- од учен.

Из наведеног уочава се да су задаци 1, 7, 10, 11, 14, 15, 16, 19. и 20. ријешени изнад републичког просјека, задаци 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 17. и 18. испод републичког просјека **59.87%**

Три најслабије ријешена задатка су задаци 12, 13. и 17. а три најбоље ријешена задатка су 11, 15. и 19. задатак. Интервал ријешености у којем су се кретали најслабије ријешени задаци је од 18.99% за 13. задатак, те 39.67% за 17. задатак, а интервал ријешености у којем су се кретали најбоље ријешени задаци је од 77.35% 19. задатак до 87.13% за 15. задатак који је истовремено најбоље ријешен у овогодишњем низу.

Ако се посматра дистрибуција резултата ријешености задатака по нивоима сложености онда се уочава да је проценат ријешености задатака основног нивоа **60.61%**, задаци средњег нивоа тежине ријешени су са **57.58%** успјешности, док су задаци напредног нивоа тежине ријешени са **63.74%** успјешности. Овдје је занимљиво нагласити да је уочена мала разлика у нивоима ријешености, те да су се у овогодишњем низу задатака подједнако добро рјешавали задаци свих нивоа, али да су у оквиру одређеног нивоа уочене разлике у постигнућу које се опет могу приписати типу задатка и начину рјешавања.

Експериментална мала матура – анализа резултата

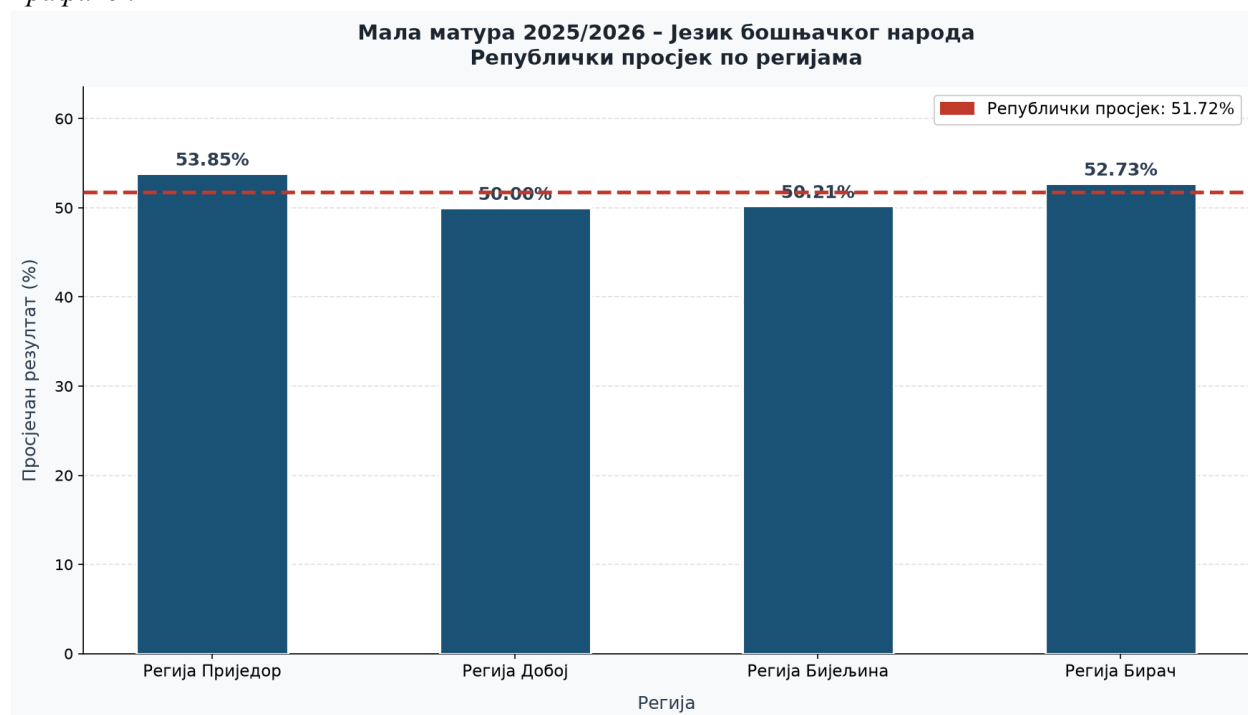
Значајно је посматрати и процентуалну дистрибуцију ријешених задатака по предметним подручјима граматика, правопис, књижевност, као и задаци који се односе на полазни текст. Укупни проценат ријешености задатака из граматике је 57.70%, из правописа 54.52%, из књижевности 67.23%, док су задаци са полазним текстом ријешени са 54.18%, па се закључује да су задаци из књижевности изнад републичког просјека и у средњем нивоу постигнућа. Задаци који се односе на провјеру знања из правописа и даље представљају потешкоћу ученицима Републике Српске без обзира на велики број часова који су програмом предвиђени за ово наставно подручје.

Експериментална мала матура – анализа резултата

II РЕЗУЛТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛНЕ МАЛЕ МАТУРЕ ИЗ ЈЕЗИКА БОШЊАЧКОГ НАРОДА

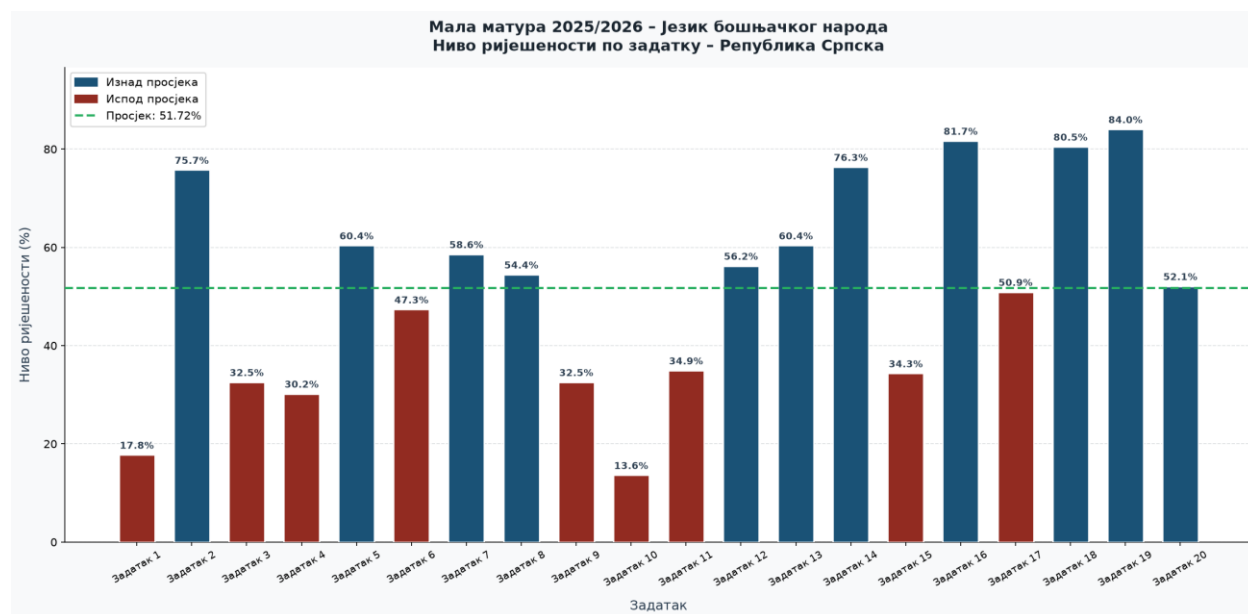
Графикон 1

Табела 1

Регија	Просјечан резултат (%)
Република Српска	51.72%
Регија Приједор	53.85%
Регија Добој	50.00%
Регија Бијељина	50.21%
Регија Бирач	52.73%

Графикон 1 и Табела 1 илустративно показују ниво постигнућа из наставног предмета Језик бошњачког народа у Републици Српској из којег се види републички просјек **51.72%** ријешеност задатака, али и резултат по регијама у којима се вршила процедура експерименталне мале матуре. Уочава се ниво постигнућа виши од републичког просјека у регијама Приједор и Бирач, док је у регијама Добој и Бијељина нешто нижи просјек, али се може закључити видан пораст просјека ријешености у свим регијама у којима је вршена експериментална мала матура, те њихова уједначеност.

Табела 2

Задатак	Ријешеност (%)	Оцјена
1.	17.75%	Испод просјека
2.	75.74%	Изнад просјека
3.	32.54%	Испод просјека
4.	30.18%	Испод просјека
5.	60.36%	Изнад просјека
6.	47.34%	Испод просјека
7.	58.58%	Изнад просјека
8.	54.44%	Изнад просјека
9.	32.54%	Испод просјека
10.	13.61%	Испод просјека
11.	34.91%	Испод просјека
12.	56.21%	Изнад просјека
13.	60.36%	Изнад просјека
14.	76.33%	Изнад просјека
15.	34.32%	Испод просјека
16.	81.66%	Изнад просјека
17.	50.89%	Испод просјека
18.	80.47%	Изнад просјека
19.	84.02%	Изнад просјека
20.	52.07%	Изнад просјека

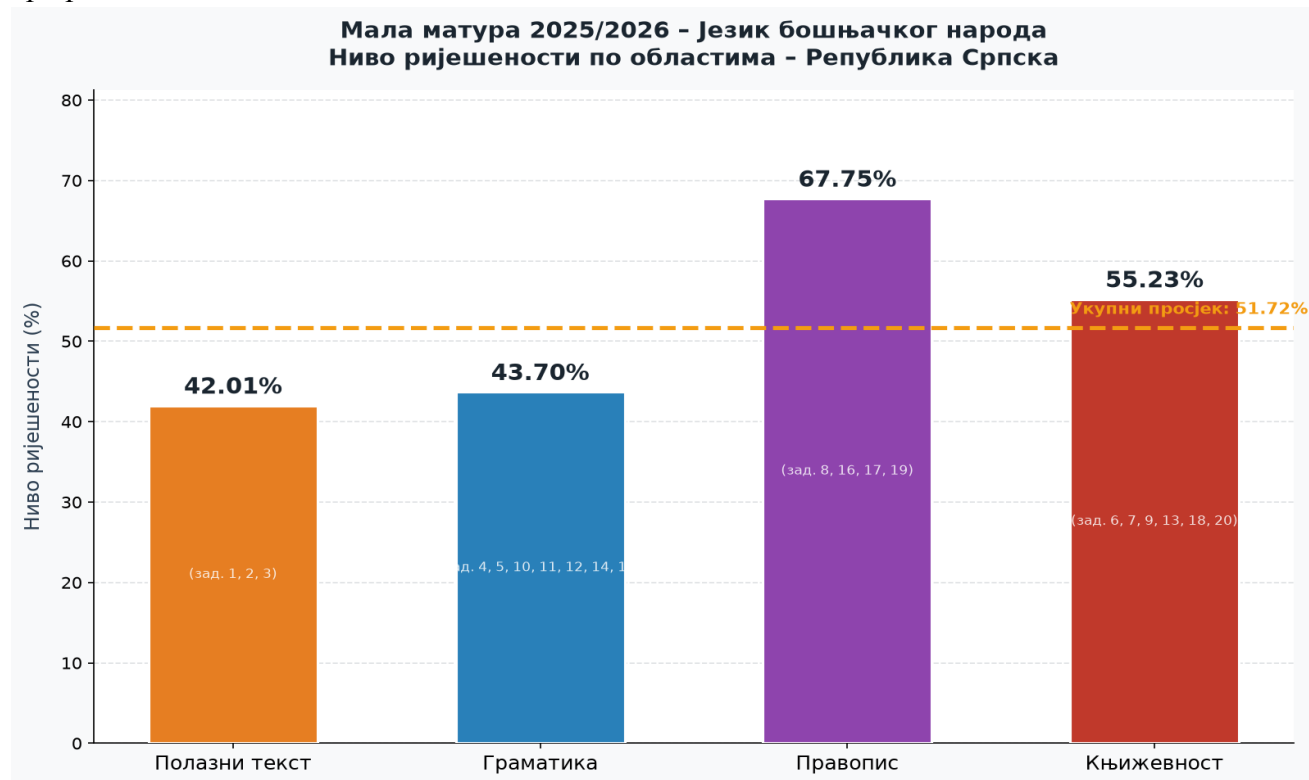
Графикон 2 и Табела 2 приказују проценте ријешености низа задатака објективног типа из језика бошњачког народа. У низу задатака који је рјешаван, једанаест (11) задатака је ријешено са процентом који је виши од укупног републичког просјека, док је других девет (9) задатака са нижим процентом ријешености. Из графикана је видљиво да су задаци 16 и 19 најбоље ријешени задаци са процентом ријешености 81.66% и 84.02%, док је задатак 10 најлошије ријешен задатак са процентом ријешености 13.61%, узевши у обзир да је овај задатак из граматике средњег нивоа-врсте

Експериментална мала матура – анализа резултата

независно сложене реченице, те да су коришћени типични примјери морамо бити забринути због овако ниског процента ријешености.

Графикон 3

Табела 3

Област	Задаци	Просјечна ријешеност (%)
Полазни текст	1, 2, 3	42.01%
Граматика	4, 5, 10, 11, 12, 14, 15	43.70%
Правопис	8, 16, 17, 19	67.75%
Књижевност	6, 7, 9, 13, 18, 20	55.23%

Графикон 3 и Табела 3 приказује успјех по наставним подручјима наставног предмета Језик бошњачког народа из ког се може закључити да су ученици обухваћени процедуром експерименталне мале матуре најбоље рјешавали задатке из правописа (67.75%), док су најлошије ријешени задаци који се односе на полазни текст (42.01%).

ЗАКЉУЧЦИ

- Експерименталном малом матуrom су били обухваћени ученици из свих основних школа у Републици Српској.
- Провјера ученичких постигнућа у оквиру експерименталне мале матуре у школској 2025/26 години проведена је у складу са Стручним упутством о провођењу мале матуре, као и свим посебним упутствима која су припремљена за ову процедуру.
- Низ задатака објективног типа који су ученици рјешавали односио се искључиво на наставне садржаје који су предвиђени Наставним програмом за предмете Српски језик и Језик бошњачког народа у основној школи и односе се на одговарајуће исходе учења.
- Републички просјек успјешности ријешених задатака из наставног предмета Српски језик на нивоу Републике Српске је **59.87%** што је у оквиру **средњег нивоа постигнућа**.
- Републички просјек успјешности ријешених задатака из наставног предмета Језик бошњачког народа на нивоу Републике Српске је **51.72%** што је у оквиру **ниског нивоа постигнућа**.
- Најбољи резултати из предмета Српски језик остварени су у регији Херцеговина **67.72%**, потом у регији Бања Лука **62.22%** и регији Приједор **61.32%**.
- Испод републичког просјека су регија регија Добој **54.09%**, Бирач **56.49%**, Сарајевско-романијска регија **57.45%**, и Бијељина **59.58%**.
- Најбољи резултати из предмета Језик бошњачког народа остварени су у регији Приједор **53.85%**, потом у регији Бирач **52.73%** и у овим регијама је просјек виши од републичког, док су са нижим просјеком регије Бијељина **50.21%** и регија Добој **50.00%**.
- Најбоље ријешени задаци из српског језика су они који се односе на знања из правописа **67.75%**, те књижевности **55.23%**, док су задаци из граматике лошије ријешени са процентом **43.70%** па се закључује да су задаци који се односе на правопис и књижевност рјешавали са вишим процентом и да су у средњем нивоу постигнућа. Ови подаци указују на то да су ученици са лакоћом одговорили на задатке који од њих траже једностабне одговоре основног нивоа сложености.
- Задаци напредног нивоа тежине су у низу задатака најбоље ријешени са процентом ријешености **63.74%**, потом задаци основног нивоа са процентом ријешености **60.61%**, док су најлошије ријешени задаци средњег нивоа сложености са процентом ријешености **57.58%**.
- Задаци основног и средњег нивоа сложености показују нижи ниво ријешености у односу на републички просјек **59.87%**.
- Анализа постигнућа на експерименталној малој матури показује да су ученици три регије Републике Српске (Херцеговина, Бања Лука, Приједор) показали виши ниво постигнућа од републичког просјека, а да тај просјек припада средњем нивоу постигнућа, регија Бијељина за **0,29%** ријешености је лошија од републичког просјека, те је у регији Херцеговина (**67.72%**) и да је то најбољи резултат у школској 2025/26. години.
- Анализа постигнућа на експерименталној малој матури из предмета Језик бошњачког народа показује да су ученици обухваћени процедуром показали низак ниво постигнућа **51.72%** и постигли више постигнуће у односу на школску 2024/25. годину **50.93%**.

Експериментална мала матура – анализа резултата

- У регијама Приједор и Бирач уочава се виши ниво ријешености задатака из језика бошњачког народа, док су ученици регија Бијељина и Добој испод републичког просјека из овог предмета.

Прилог 1: [Задаци из предмета Српски језик за Експерименталну малу матуру](#)

Прилог 2: [Рјешења задатака из предмета Српски језик за Експерименталну малу матуру](#)

Прилог 3: [Задаци из предмета Језик бошњачког народа за Експерименталну малу матуру](#)

Прилог 4: [Рјешења задатака из предмета Језик бошњачког народа за Експерименталну малу матуру](#)

ПРЕПОРУКЕ

1. Све основне школе Републике Српске обухваћене процедуром експерименталне мале матуре ће вршећи објективну анализу резултата доћи до закључака који ће допринијети бољем постигнућу на провјери коју називамо експериментална мала матура.
2. Потребно је направити анализу и интерпретацију резултата са предложеним активностима и мјерама које треба предузети у оним школама у којима је уочен ниво постигнућа не задовољава.
3. Наставници српског језика и језика бошњачког народа у школама Републике Српске ће након анализа постигнућа ученика у својим школама извести закључке, утврдити узроке слабих или мање очекиваних резултата како би отклонили узроке у наредном периоду.
4. Све основне школе Републике Српске обухваћене процедуром експерименталне мале матуре ће тражити начине и моделе појачане мотивације, интересовања, а самим тим и знања ученика кад је у питању рјешавање задатака који су из наставних подручја граматика, књижевност и правопис.
5. Наставници српског језика и језика бошњачког народа ће инсистирати на трајним и стабилним наставничким компетенцијама које се достижу континуираним стручним усавршавањем, као и цјеложивотним учењем са циљем постизања бољих резултата ученика којима предају, али и радити на потицању позитивне перцепције самоефикасности ученика.
6. У циљу унапређивања квалитета школског оцјењивања, неопходно је наставницима пружити стручну подршку кроз обуке за примјену Правилника о оцјењивању ученика. Поред тога, потребно је учинити им доступне различите квалитетне помоћне и наставне материјале које могу да користе за формативно и сумативно оцјењивање.
7. Школе ће донијети афирмативне мјере као систем подршке у виду бољих услова за извођење наставе ових предмета чинећи да она буде савременија радећи истовремено на популаризацији и подизању свијести о значају познавања како језика, тако и књижевности.
8. Школе као заједнице могу доносити стратегије и програме који су у складу са актуелним интересовањима ученика, а да те стратегије и програми подразумијевају организацију књижевних вечери, школских квизова, читалачких клубова, бесједништва, пјесничке вечери и друго, а све у контексту афирмације садржаја из наставних програма предмета Српски језик и Језик бошњачког народа.

Експериментална мала матура – анализа резултата

9. У амбијенту наглог развоја информационо-комуникационих технологија ученици најлакше прихватају и најбоље се сналазе примјеном тих технологија па је потребно искористити трендове тако да им се пружи информације и упуте на контролисано истраживање интернет страница чинећи да симулацијама и визуелизацијама са више занимања изучавају задано.
10. Потребно је да наставници препознају добре стране дигиталних текстова и екранизације, те да на тај начин могу подстаћи читање књижевних дјела, што ствара простор за другачије укључивање у наставу и ваннаставне активности.
11. Будући да на учениково постигнуће највише дјелује његов лични доживљај сврхе школе, предмета, властитог образовања и поређења са вршњацима, потребно је ученике трајно оснаживати и креирати методологију рада која подстиче метакогнитивни развој, као и стратегије и технике самосталног учења.
12. Потребно је изабрати методе рада на часовима језика које ће осигурати, не само перципирање новог градива, него и развијати ученикову способност логичког мишљења које обликује његову личност.
13. Наставу језика потребно је учинити функционалнијом и више усмјереном на примјену знања, јер усвајање језичких правила има смисао само ако ученици та знања могу примјењивати у различитим говорним и писаним ситуацијама. Наставнике треба подстицати да ученике континуирано навикавају на употребу правописа, рјечника и других језичких приручника, те да кроз добро одабране примјере указују на функцију језика, а не само на препознавање језичких појава.
14. Наставник треба да проналази инспирацију у свему што га окружује како би пронашао властити начин/модел прилажења наставном програму и реализацији наставних садржаја.
15. Препоручује се рад на практичној примјени и повезивању наставних садржаја више предмета са циљем учења за живот, али и реално сагледавање наставникових метода рада уз уважавање специфичних потреба ученика.
16. Препоручује се анализа резултата по школама водећи рачуна о закључним оцјенама ученика и тако сагледати евентуалне разлике у односу на републички просјек, а потом осмислити начине за ублажавање тих разлика.
17. Потребно је утицати на директоре школа да се укључе у организацију наставе ових, али и свих предмета из перспективе наставника како би разумјели савремене потребе наставног процеса.
18. Образовна постигнућа ученика један су од најважнијих показатеља остварености циљева и задатака образовања и васпитања, односно квалитета рада сваке школе и морају бити предмет су самовредновања рада школе.
19. Анализа резултата осигурава да процес самовредновања у школи буде утемељен на објективним и поузданим подацима и да се развојни приоритети и циљеви ускладе са реалним стањем и потребама.
20. Резултати у вези са постигнућем ученика из провјераваних наставних предмета могу пружити наставницима основ за унапређивање наставе у оним областима у којима то представља приоритет, тј. где су ниска постигнућа.
21. Потребно је пружити континуирану стручну подршку наставницима кроз савјетовања, размјену примјера добре праксе и програме стручног усавршавања, усмјерене на развијање

Експериментална мала матура – анализа резултата

функционалног знања, читалачке писмености, савремених метода наставе, међупредметног повезивања и унапређивање процеса вредновања ученичких постигнућа.